

In Memoriam Harris Brautigam

Zaterdagmorgen 20 januari bereikte ons het droevige bericht dat Harris Brautigam vrijdagavond, onverwacht, op 93 jarige leeftijd was overleden.

Harris was op zondag 14 januari nog prominent aanwezig op ons jubileumfeest, waar hij geïnterviewd werd over 50 jaar 'De Duif'. Harris ging nog steeds geïnspireerd voor als gastvoorganger in onze vieringen.

Op zaterdag 27 januari namen wij in De Duif afscheid van Harris. Henk Kemper leidde de viering en sprak onderstaande welkom en overweging uit.

Woorden van Welkom

Goedemorgen allemaal, welkom bij deze herdenkingsviering van Harris Brautigam. Wat fijn dat u allemaal uw telefoon op stil hebt gezet.

Welkom in de Duif. Laat ik mezelf even netjes voorstellen. Mijn naam is Henk Kemper, voorganger en dirigent van de Duif. Sinds 1965 bevriend met Harris, een vriendschap die op deze plaats, de Duif, begon.

Wat goed dat u allemaal gekomen bent, familie, vrienden en vooral Loes. U bent gekomen om elkaar tot troost te zijn en vooral stil te staan bij de persoon die Harris was. Wat hij voor eenieder van ons betekende en hoe hij ons heeft geïnspireerd.

Het thema vandaag is: "Laat je niet wijsmaken dat er geen God is." Ik heb dat niet zelf bedacht. Het is een thema dat hij mij zelf *Lees verder op pag. 6* ▶

Vacatures De Duif

In de Duif steken vele vrijwilligers de handen uit de mouwen en daar zijn wij iedereen erg dankbaar voor. Soms is het tijd om het stokje over te dragen, omdat de afstand groter wordt, of omdat er andere taken wachten.

Wij zijn op zoek naar:

- bestuurslid/penningmeester • koffieschenkers
- voorgangers • mensen die willen bakken
- mensen die de kerk willen inruimen en afsluiten

Meld je aan bij één van de bestuursleden, wij verwelkomen je hartelijk.

Het Groene Licht en alle overwegingen zijn als PDF beschikbaar op www.deduif.net

Nr 1 - donderdag 1 februari 2024

Volgend nummer verschijnt op 21 maart
Deadline kopij: zondag 10 maart
Adresseeer aan: info@deduif.net, betr.'kopij HGL'

Vieringen en voorgangersrooster

Aanvang zondagsvieringen 10:30 uur

4 feb	gastvoorganger Catrinus Mak
Verkiezingszondag
11 feb	Jan Meijer
14 feb	40- dagentijd van 14 feb tm 30 mrt
18 feb	1e zondag in de 40 dagen tijd

Het actuele voorgangersschema vanaf 11 februari is te lezen op www.deduif.net

Geluid en Zoomregistratie

Elke zondag: Erwin geassisteerd door Marc

Agenda

4 feb	Verkiezingen Voorgangers, bestuur en jaardoel 2024
<i>Er worden per persoon 3 stemformulieren uitgedeeld. Uitslag 4 februari rond 12.00 uur</i>
17 mrt	Vergadering van Aangeslotenen (VA) 11:40 uur. Fin. Jaarverslag

Kerkruimte inrichten & sluiten

4 feb	Carla & Carl	Ellen
11 feb	Noud-Lodewijk	Natalie
18 feb	Natalie	Natalie
25 feb	Natalie	Natalie
3 mrt	Carla & Carl	Henk
10 mrt	Sabine & Fred	Ellen
17 mrt	Noud-Lodewijk	Natalie
24 mrt	Ad	Ad
31 mrt	Natalie	Natalie

Ben je verhinderd, ruil dan zelf...

...en geef het ook aan mij door wie er voor jou in de plaats zal komen.

Meehelpen inruimen en afsluiten?

Alle handen zijn meer dan welkom!!!

Meld je bij Natalie.

Er is nu een nieuwe app 'Inrichten en sluiten'.

Elke week wordt van daar uit een reminder gestuurd. Ook handig voor als je wilt ruilen.

En verder in dit nummer:

- 2-3** Motivatie voorgangers 2024
- 3-4** Motivatie Bestuur
- 4** Voorstellen Jaardoel
- 5** In Memoriam Yvonne v.d. Velden
- 1,6tm8** In Memoriam Harris Brautigam

Motivatie voorgangers 2024

Elk jaar kiest geloofsgemeenschap De Duif een team voorgangers uit zijn midden. De acht kandidaten stellen zich voor.

Colofon

Het Groene Licht is een uitgave van de Stichting De Duif.

Verantwoordelijk voor de inhoud is de redactie: Hans, Rui, Hortense, Ellen en Angela.

Indeling: Freek van der Marck.

Eindredactie en -vormgeving:

Fred Vos

HGL is onder andere een podium voor discussie. Ingezonden stukken zijn welkom, maar de redactie behoudt zich het recht voor van niet plaatsen en inkorten.

Adressen

- Stichting De Duif
- Oecumenische Basisgemeente De Duif
- Stichting tot Beheer van De Duif
- Redactie Het Groene Licht
Postadres: Utrechtsewarstraat 7
1017 WB Amsterdam
e-mail: info@deduif.net
website: www.deduif.net
- Stichting De Duif, entree kerkzaal
Prinsengracht 756, 1017 LD
Amsterdam
Telefoon: 06 45949624
Bank: NL20 RABO 0173 6297 92

Hoe word ik aangeslotene?

Wie zich met de

Duifgeloofsgemeenschap verbonden voelt, kan zich melden bij het bestuur met het verzoek in het register van Aangeslotenen te worden opgenomen. Aangeslotenen kunnen onder meer participeren in de democratische besluitvorming. Van hen wordt actieve deelname verwacht.

Jaardoel - maandcollecte

- 2023 - De Duif 50 jaar
- 2022 - Hart voor Tanzania
- 2020-2021 - Liliane Fonds
- 2019 - Hospice daklozen Centraal Azië
- 2018 - Stichting Paballong HIV/AIDS
- 2017 - Kinderen van de voedselbank
- 2016 - Liefdevolle massage bij kanker
- 2015 - The Dreamcatcher Foundation.
- 2014 - Hospice Kuria
- 2013 - De Regenboog Groep
- 2012 - Voedselbank Amsterdam
- 2011 - Karos en Kambro, Z-Afrika
- 2010 - Stg. Adopteer een Vroedvrouw
- 2009 - Sundjata, Dakar, Senegal

Bert van der Meer

Al meer dan tien jaar mag ik jullie voorganger zijn. In die periode heb ik een ontwikkeling doorgemaakt, van thema's van sprookjes en verwondering tot maatschappelijke thema's, zoals milieu en verdeeldheid. Daar ben ik dankbaar voor. Niettemin heb ik getwijfeld of ik me opnieuw kandidaat zou stellen, omdat het aantal kerkgangers zo terugloopt. Ik zal me er voor inzetten om dat aantal te verhogen.

Wat voor mij de doorslag gaf was het feit dat ik deel ben van de 50-jarige Duifgemeenschap en die een voorganger nodig heeft. Daar zet ik me graag voor in! Met jouw stem wil ik daarom ook komend jaar voorganger zijn!

Noud-Lodewijk

Met dat ik het afgelopen jaar in de Duif regelmatig voor heb mogen en kunnen gaan, voel ik met nog meer geroepen om weer voor gaan in de Duif Gemeenschap. Op deze manier wil ik verder uiting geven aan mijn vaste overtuiging dat we het in het leven niet alleen kunnen en dat daarbij de Liefde als Grote Waarheid en de Liefde tussen en in mensen altijd het laatste woord heeft.

Door een actieve en inhoudelijke bijdrage te leveren aan deze prachtige gemeenschap en mij daarbij te laten inspireren door God, Jezus Christus en de Heilige Geest, ervaar ik voor mijzelf gedraagkracht, vrijheid en richting in mijn leven.

Kortom ik wordt er door geraakt en bewogen. Door het vorm te geven aan vieringen binnen de Duif, wil ik ook andere mensen raken, inspireren en steeds weer perspectief geven.

Vanuit mijn persoonlijke ervaringen en ook vanuit mijn ervaringen als psychiater zal ik thema's, die onlosmakelijk met het leven verbonden zijn, plaatsen in het levensverhaal en de levenswijsheid van Jezus Christus.

Daarbij zullen Liefde, Waarheid, Eigenzinnigheid en vast en zeker ook eigenaardigheid als leidende principes herkenbaar zijn en blijven.

Verder wil ik mensen die op zoek zijn naar een bezielend en inspirerend leven, uitnodigen om regelmatig de Duif gemeenschap te bezoeken en ze zo mogelijk motiveren ook hun bijdrage te leveren.

Henk Kemper

Net als de vorige jaren stel ik mij weer van harte kandidaat om het komende jaar voorganger te zijn van de Duif. In de Duif kiezen we onze voorgangers. Zij hebben draagvlak nodig van de mensen die wekelijks de vieringen bezoeken. Daarmee bevestigen we onze opvatting dat voorgangers wat je noemt "voorgangers" zijn: Zij die namens de gemeenschap het woord voeren.

Zoals elk jaar wordt je gevraagd om iets te schrijven over je kandidatuur. Met de jaren wordt dat eigenlijk steeds lastiger, omdat zo langzamerhand iedereen weet hoe je voorgaat en waar je ankerpunten liggen. Hoe je stijl is en hoe je met de muziek in een viering omgaat.

De Duif bestaat nu 50 jaar in zijn huidige vorm. Het is fantastisch dat we hier zijn gekomen, mede dankzij bevlogen mensen, geïnspireerde collega-voorgangers en niet aflatende zorg en aandacht voor elkaar.

De vieringen inspireren ons hiertoe. Daar wil ik graag mee doorgaan.

Diana Vernooij

De viering van 50 jaar Duif was een mijlpaal. Bij de voorbereiding van boek en overweging ben ik vervuld geraakt van de geschiedenis van De Duif en ons spectaculaire, eenvoudige verhaal.

We herkennen allemaal het Koninkrijk Gods dat ons beloofd is. We stemmen ons af op dat grotere doel: gerechtigheid en vrede in dat hele brede netwerk van verbindingen dat onze wereld is. We zijn thuis in het leven en geven het vorm,

Motivatie voor Bestuur 2024

Ellen Tiggeler – de Jong

Waarom wil ik door als bestuurder van de Duif?

Het afgelopen jaar is voor mij ondanks veel hectiek een inwerk jaar geweest. Ik ben toegetreden tot het bestuur en heb een paar maanden later het voorzitterschap op mij genomen. De samenwerking in het bestuur is prettig en open.

Er liggen vele uitdagingen op ons te wachten. Hoe gaan we door met het charmeoffensief dat ingezet is op 14 januari. Hoe staat de Duif in de samenleving. Onze gemeenschap is hecht, daar is jaren aan gewerkt en daar wil ik het komend jaar ook aan blijven werken. Een gemeenschap die samenbindt intern maar ook naar buiten toe.

Angela van der Marck

Enthousiast, betrokken, verantwoordelijk, woorden die in september 2023 werden uitgesproken voordat ik voor mij als grote verrassing de Vredesduif kreeg uitgereikt. Het raakte mij emotioneel, word mijn uitstraling als Duif-lid zo op prijs gesteld? De Duif waar je je kan uiten en kan tonen wat je aan talenten in je rugzakje hebt. Ik blijf graag mijn bouwsteentje bijdragen in én vanuit onze Duif gemeenschap naar buiten toe. De Duif, waar ik nu alweer 37 jaar geleden binnenstapte.

Naar aanleiding van een belangrijke vraag aan alle Duiven, heb ik met enthousiasme het stokje opgepakt voor ondersteuning van het Duifbestuur. Na een korte overdracht is het kleurrijke balletje gaan rollen en vanaf november jl. vervul ik de taak als secretaris en verzorging onder andere onze wekelijkse Nieuwsbrief.

Onze oecumenische Duifgemeenschap bestaat nu 50 jaar en wij zullen samen moeten blijven bouwen om de volgende 100 jaarte kunnen vieren. Wij zongen immers 14 januari 2024 "Samen" het mooie jubileumlied. Ik kijk er naar uit om mee te blijven denken vanuit ons Duifbestuur, binnen

hier en nu, groots en vooral heel klein, samen en in ons eigen leven op het pad dat wij lopen. Tenslotte ontstaat het pad, door erop te lopen.

Ik geef mijn zoektocht naar nieuwe wegen graag interreligieus vorm. Naast de christelijke traditie vind ik mijn inspiratiebron bij de Zen Peacemakers en het boeddhisme. Het boeddhisme is in mijn vieringen soms nadrukkelijk maar meestal impliciet en terloops aanwezig.

Graag stel ik me weer kandidaat als voorganger om onze zoektocht als Duif verder gestalte te geven.

Hans Ernens

Voor 2024 stel ik me wederom verkiesbaar als voorganger in de Duif.

Het goede en positieve moeten we blijven omarmen; het Goddelijke in elkaar blijven ontdekken tijdens onze vieringen in de Duif.

We raken wel eens de richting kwijt in deze harde wereld; kerken raken leger en we neigen naar individualisme. Maar zolang wij elkaar blijven ontmoeten en bemoedigen, het goede blijven zien in de mens en de kracht van onze verbinding, ga ik graag met jullie 2024 tegemoet.

Natasja Bakker

Ik ben heel blij dat ik ben voorgedragen om ook komend jaar weer voor te gaan. Daarop zeg ik graag ja!

Het mooie aan voorgaan in De Duif vind ik dat we het samen doen. De liturgie-vergaderingen die inspiratie geven, de feedback na afloop van de viering.

Ik vind het fijn dat ik de kans krijg om verder te groeien in mijn rol als voorganger. En ik wil heel graag ook komend jaar opnieuw uitleg geven aan de Bijbelse woorden die ons als gemeenschap bemoedigen om door te gaan op de weg die we nu alweer meer dan 50 jaar met elkaar gaan.

Catrinus Mak

Opnieuw stel ik me beschikbaar als voorganger binnen de Duif. Sinds ik afgelopen jaar ben gestopt met mijn reguliere werk heb ik daar tijd voor en ook zin in. In een wereld waarin we zien dat er steeds meer dingen uit balans raken, vast lopen, erger worden wil ik mee helpen een plek van inspiratie en hoop te zijn. Want als je goed kijkt, zie je overal ook gezonde tegenbewegingen.

Mijn overtuiging is dat er een God bestaat of een ondoorgrondelijke kwaliteit in het universum, van waaruit telkens weer leven ontstaat. Waar bevrijding, genezing en recht-zetten ontstaan.

Die kwaliteit noem ik het heilige. De bijbel staat er vol mee. Daarnaast put ik ook uit de traditie van de Qigong en het dagelijks beoefenen hiervan.

We gaan vast met elkaar een bijzonder jaar tegemoet.

Jan Meijer

Als voorganger ben en blijf ik zoeken naar de overeenkomsten tussen de teksten in de bijbel en de situatie waarin wij leven. En met name gericht op de mogelijkheden van ons als individu in onze directe omgeving. Een bewustwording van wat wel kan in plaats van te benoemen wat te ver van onze invloed verwijderd is. Het leven zoals Jezus bedoeld heeft is hoop blijven houden op de verbondenheid met elkaar en datgene wat we met elkaar kunnen bereiken. Die zoektocht mag nooit eindigen. Ook niet in de vertaling ervan in de bijbelteksten naar het heden. Om hoop te blijven houden naar de toekomst.

Voorstellen jaardoel 2024

► **Motivatie bestuur** *Vervolg 'Angela' pag.3*
 onze Duifgemeenschap, maar ook naar buiten toe, naar nieuwe belangstellende mensen.

Henk Kemper

Ook voor een bestuursopdracht stel ik mij verkiesbaar. Een organisatie heeft nu eenmaal een of andere bestuursvorm nodig. In ons geval is dat de Stichtingsvorm. Het bijzondere is dat ons bestuur de wens van de vergadering van aangeslotenen boven alles stelt. Democratie in optima forma. Een model dat mij aanspreekt en waarvoor ik mij al jaren sterk maak. Tezamen met de andere bestuurders werkt dit goed uit voor het welzijn van de Gemeenschap die we samen vormen.

Natalie Hakhoff

We zijn aangekomen in ons feestjaar, 50 jaar samen vieren, bidden en geloven voor en met elkaar, vind ik elke zondag weer een groot geschenk. Even een moment van bezinning en rust op één van de mooiste plekken midden in het centrum van Amsterdam. Wat een rijkdom en gewoon omdat het kan. Maar is dat wel zo gewoon? Nee vanzelfsprekend niet. Elk jaar is het hard werken omdat weer voor elkaar te krijgen.

Mijn wens voor De Duif is dat we dit nog heel lang zo mogen blijven doen en vooral ook op deze plek in het bijzondere gebouw. De Duif is mijn tweede thuis, de familie waar ik zelf voor heb gekozen. Dus echt thuiskomen. De plek waar ik op adem kan komen als ik dat even nodig heb. Zodat ik de uitdagingen die op mijn pad komen niet uit de weg hoeft te gaan.

Om voor elke week een voorganger vinden is ook steeds weer een uitdaging. Het komende jaar zal die uitdaging niet makkelijk worden. Uitdagingen ga ik niet uit weg. Wat is het dan fijn als het elke keer weer lukt om de puzzel kloppend te krijgen.

Ik heb er weer zin in om deze uitdaging aan te gaan en stel mij voor het komend jaar verkiesbaar voor het Bestuur van De Duif.

Stichting Opkikker

Stel dat je te horen krijgt dat jouw kind heel erg ziek is of jijzelf ziek bent. Het zal je maar overkomen! Vanaf dat moment staat jullie wereld op z'n kop. Dan is elk lichtpuntje – hoe klein dan ook – echt heel erg belangrijk.

Precies dat is wat wij bij Stichting Opkikker doen: lichtpuntjes bieden, zodat gezinnen met een langdurig ziek gezinslid weer de kracht vinden om door te gaan. Dit doet de stichting dmv. opkikkerdagen of opkikkerweken. Kijk maar op www.opkikker.nl

- *Ad Tiggeler*

Steun voor het Cosmopolitan Affirming Church (CAC) in Nairobi Kenia -

In december schreef ik in HGL onder de titel "Ik wil gewoon gezien worden" over een paginagroot interview in Trouw met de voorganger van de Cosmopolitan Affirming Church (CAC), Godfrey Adera (zie voor de tekst in Word: <https://bit.ly/3HBYfEy>).

Ik ontmoette Godfrey in Amsterdam, waar hij voor een paar maanden voor studie verbleef. En ik ben bij een LHBTIQ viering van het CAC geweest in Nairobi. Daarover schreef ik in maart in HGL.

Naast vieringen worden mensen gesteund in hun dagelijkse strijd om te mogen bestaan. Er is veel haat en geweld tegen LHBTIQ mensen in Kenia. De inventaris van hun vorige kerkplek is volledig vernield door mensen uit de buurt. Ze hebben 10 keer moeten verhuizen in 10 jaar tijd wat desastreus was voor de continuïteit en het gevoel van veiligheid. Nu zijn ze op een duurzame veilige plek, bij andere NGO's. Voor 9.000 euro kan de etage worden opgeknapt, onderverdeeld in meerdere ruimten, ingericht en beveiligd. Dan kunnen er beter activiteiten plaatsvinden, en kan er worden echt gevierd en mensen ondersteund.

Daarom stel ik het CAC als jaardoel voor als maandelijkse collecte van De Duif.

Zie voor de 2 artikelen in HGL:

HGL december 2023: Ik wil gewoon gezien worden: <https://bit.ly/3HDhEoH>

HGL maart 2023: Een LHBTIQ kerkdienst in Nairobi: <https://bit.ly/49gz2LG>

- *Diana Vernooij*

Leger Des Heils Amsterdam

Yvonne heeft zich ook meermaals voor dit doeluitgesproken, maar dat is toen niet gelukt.

Wij vinden het Leger des Heils een sympathieke instelling die heel veel doet voor mensen die in een moeilijke situatie zijn geraakt. Wat zou Amsterdam zijn zonder Leger? Het enige leger dat goed doet en vredelievend is!

- *Lida Alberse en Hans Gildemacher*

Filmtip In de documentaire *Breaking Social* kijkt Fredrik Gertten naar de globale patronen van kleptocratie en landontginning. Van een vermoorde onderzoeks-journalist in Malta tot een waterloze rivier in Chili. Maar het omslagpunt is bereikt.

Wereldwijd komen activisten in opstand tegen sociale ongelijkheid en corruptie. Het boek 'De meeste mensen deugen' van Rutger Bregman vormt de ruggengraat van de film. Brugman en Gertten zijn elkaars intellectuele inspiratie. FV

Trailer: <https://youtu.be/Wy1tnXlaau8>

In Memoriam Yvonne van der Velden

Uitgesproken door Marina Slot op vrijdag 19 januari jl.

Geachte Familie en vrienden van Yvonne van der Velden,
Geachte Aanwezigen.

Ik ben Harris Brautigam en een van de voorgangers en vind het erg fijn dat ik namens de Oecumenische Basisgroep De Duif bij het afscheid van Yvonne iets mag zeggen.

Voor degenen die niet weten wat die groep inhoudt: citeer ik de woorden van onze voorzitter Ellen Tiggeler-de Jong uit het voorwoord in het net verschenen jubileumboek: 'het is een spirituele, eigenzinnige geloofsgemeenschap die zelf zijn weg heeft gevonden, gestoeld op de eerste christengemeenschappen'. Tot zover citaat.

Leden van de groep komen wekelijks in de Duifkerk op de Prinsengracht bij elkaar voor de kerkdienst. Yvonne was al vele jaren bij ons. Ze hoorde er helemaal bij!

Het bericht van haar dood kwam als een donderslag bij heldere hemel.

We -onze groep- waren volop bezig met de voorbereiding van het naderende gouden jubileum dat we afgelopen zondag hebben gevierd. We waren verbijsterd en geschrokken. Yvonne dood... Ze hoorde zo bij de Duiven, zoals we elkaar af en toe noemden.

Ze was er, bij de koffie, bij de vergaderingen, bij de klusjes, bij het uitdelen van de dikwijls zelfgebakken lekkernijen. En altijd met een geinige opmerking, met die pretoogjes waaruit de Amsterdamse spirit heerlijk kon fonkelen.

Maar ze was er ook bij de serieuze gesprekken, de vergaderingen voor de liturgievoorbereiding, dan kon ze haar mening duidelijk en klaar onder woorden brengen, ze luisterde, reageerde, pareerde. En als ze erg veel tegenwind kreeg (niet altijd, maar als) eindigde ze, bijna verontschuldigend, het gesprek met: "Nou ja, zo denk ik er over!" En dat respecteerden we.

Met meerdere leden van onze groep had ze een warme band opgebouwd. Veelvuldige telefoontjes, ontmoetinkjes,

en dikwijls zondags na de dienst een lunch in de kroeg om de hoek. Ik weet dat bij sommige groepsleden echt heel groot verdriet is om het verlies van haar.

Heel veel keren is Yvonne als lector in de dienst voorgegaan. Ze bereidde thuis de teksten ernstig voor, belde me op om te vragen hoe ze zo'n moeilijke vreemde naam moest uitspreken en dan gingen we samen proberen om eruit te komen. We hebben samen zo heel wat zondagsdiensten gedaan voor de gemeenschap.

Eén gezamenlijke dienst met haar zal ik nooit vergeten.

We hadden een dienst voorbereid. Lezingen af gesproken. Alles was klaar. Maar in die week overleed Jos Brink. En omdat Jos bij ons een vaste voorganger was die veel publiek trok (wij zeiden dan altijd: "het is weer Brinkday today!") moesten we de hele dienst radicaal veranderen om hem te gedenken. We hebben toen hard gewerkt en geoefend.

De zondag brak aan en de kerk liep inderdaad vol: het was toch ook Brinkday today!

Yvonne en ik stonden achter de altaartafel. We waren gespannen. Ik had moeite met mijn emoties, mijn stem haperde wat, en opeens voelde ik toen op mijn

rug een zachte streling, een warme hand die me koesterde en moed gaf om beheerst door te gaan.

Na de dienst zei ze, met die pretoogjes van d'r: "Je had het moeilijk hè, Harris? Daarom heb ik je wat gekieteld! Hielp het een beetje?" En ik hoor d'r nog lachen.

Ze had een vast geloof in haar God. Ik hoop en bid dat die God haar opneemt in Zijn heerlijkheid en zal verenigen met haar Duncan en dierbaren.

Ik wil graag het jubileumboek dat voor haar bestemd was aan U overhandigen. Kunnen jullie zien en lezen dat ze in goed gezelschap heeft verkeerd!

Amsterdam, Westgaarde 19 januari 2024

• *Harris Brautigam*

In Memoriam Harris Brautigam

► *Vervolg 'In memoriam', pag. 1*

noemde voor de dag die vandaag is gekomen.

We gaan vandaag praten over Harris. Dat kan zonder gêne, want hij kan er niet op reageren. We gaan zingen en luisteren naar herinneringen.

Dat doen we in de Duif. Eén van de plaatsen waar Harris graag kwam, zelfs roots had liggen, en waar hij aan de wieg stond van een kraakactie, nu 50 jaar geleden.

Nog geen twee weken geleden vierde hij ons 50-jarig jubileum mee. En daar gebeurde iets bijzonders.

Harris kreeg het eerste exemplaar van het jubileumboek uitgereikt. En hij was werkelijk sprakeloos.

Letterlijk sprakeloos. Nou, ik heb dat in de 58 jaar dat ik hem ken, niet eerder meegemaakt.

Er was zelfs iemand die zei: “eindelijk.”

Er wordt vandaag gezongen door het koor van de Ekklesia en ook door het koor van de Duif. Bij beide koren en beide gemeenschappen kwam en zong Harris graag. We zingen vandaag gezamenlijk. Harris zal daar met trots naar kijken, verbinder die hij altijd was.

Ik wens ons allen een mooie herdenking, met mooie woorden van en over Harris.

Overweging

Het zal een ruime tien jaar geleden zijn dat Harris met Loes, mijn vrouw Yvon en mij wilde praten over de dag die vandaag is aangebroken. Hij vond het geruststellend dat een aantal basisvoorwaarden besproken en afgesproken waren.

Ik voelde mij vereerd te horen dat ik de uitverkorene ben om deze bijeenkomst te leiden. Maar ik vroeg Harris ook waarom hij mij deze vraag stelde. Weet u wat zijn antwoord was? Zijn antwoord: “Kijk eens Henk, het moet wel een beetje leuk worden.” Natuurlijk een heel typerende uitspraak van hem.

Dus... mocht er vandaag gelachen worden, dan beantwoordt dat aan dat wat Harris voor ogen stond. En vermoedelijk schaterlacht hij mee vanaf het bovenste balkon.

De carrière van Harris telt vele jaren en het is goed om vandaag stil te staan bij zijn leven en de dingen die hij belangrijk vond. Dat wat hij ons heeft geboden.

We zullen het er snel over eens zijn dat Harris altijd voor iedereen naar vermogen klaar stond. Dat hij altijd een luisterend en belangstellend oor had voor iedereen. Het is ook goed om nog eens stil te staan bij de vraag wat hem dreef.

In de loop van de jaren heeft Harris ongelooflijk veel teksten geschreven, vaak in de vorm van een column of een preek. De afgelopen week ben ik eens een aantal van zijn preken gaan herlezen. Want in de loop der jaren heeft hij op tal van manieren uitgelegd wat zijn drijfveren waren. Waar hij warm van werd en waar hij kritiek op had.

In deze overweging wil ik bij de persoon Harris stilstaan aan de hand van citaten van hemzelf. Ik vrees dat deze overweging iets langer is dan 5 of 10 minuten, maar ik denk dat daarmee recht wordt gedaan aan alles wat hij ons voorleefde en wat hij belangrijk vond. Dat we ook een beetje een beeld krijgen van de keuzes die hij maakte en waarom. Hoe zijn gedachten zich ontwikkelden, van kindsbeen af, van jonge priester tot voorganger in 2024.

Dat Harris een groot gevoel voor humor had en bij voorkeur ook grappige voorvallen verwerkte in zijn voordrachten weten we. Want Harris wist dat humor de mensen bij de les houdt.

Zo zei hij in 2005: “In de afgelopen weken stootte ik 4 maal op enkele interessante opmerkingen van mensen over God. De eerste vond ik wel geestig. “Op de achterkant van een agendablaadje stond: ‘Ik ben weer van gedachten veranderd: ik geloof deze week dat God blauw is.’ Nu weet ik niet of de bedenker van die tekst er in legde wat ik er met een grijns uithaalde. Maar ik vond het namelijk een schitterende milde spot inhouden tegenover al die mensen, die precies weten hoe God in elkaar zit, hoe Hij alles wil en bedoelt en dan met die wetenschap op de troon van hun onfeilbaarheid gaan zitten.” - Einde citaat.

Je hoort hier al in doorklinken dat Harris het niet zo op had met mensen die alles van en over God menen te weten. Zeker de hoogwaardigheidsbekleders niet die hun denkbeelden als dogma opleggen. Nee, Harris was een zoeker, een beschouwer en vinder. Iemand die zich afvroeg wie onze schepper is en hoe wij recht kunnen doen aan zijn bedoelingen.

Zijn lievelingstekst was de brief van Paulus aan de Romeinen, hoofdstuk 8, vanaf vers 35. “Wie zal ons scheiden van de liefde in Christus?” schrijft Paulus. Een thema dat Harris bezighield en waarvan hij op 10 januari 2016 zei: “Ik koos vandaag de Romeinentekst. Het is mijn lievelingstekst. Ik koos hem al in het laatste jaar van mijn priesteropleiding op het Groot Seminarie in Warmond. Ik moest toen mijn eerste echte preek voor mijn medestudenten houden. En mijn prof zei toen, dat ik een dijk van een tekst had gekozen. Die dijk van een tekst is ook in mijn leven mijn houvast geworden. Het besef bemind te worden geeft vleugels. Nieuw elan en nieuwe durf om het leven aan te pakken. Het werkt blikverruimend. Het stimuleert een ontdekkingsreis over

de grenzen van je eigen beperktheden heen. Het durft ook de confrontatie aan met onzekerheid en angst. Het gaat de twijfels rond eigen zekerheden niet uit de weg en laat de moed niet in de schoenen zakken!”

Harris was de mening toegedaan dat wij allemaal talenten kregen om de wereld tot een mooie en goede wereld te maken. In februari 2015 haalde hij de Korinthebrief hoofdstuk 12 van Paulus aan. Hij zegt daarover: “Paulus schrijft over die talenten zo geweldig nuchter. Hij houdt je allereerst voor: dat wat je hebt, heb je niet van jezelf. Natuurlijk, dat is een open deur. Wij zeggen en horen dikwijls: “Dat heeft ‘ie van zijn vader/moeder; dat zit ‘m duidelijk in de genen”. Paulus kende die werkelijkheden niet; hij is wat directer en simpeler in zijn verklaring en spreekt van uit zijn geloof: het is het werk van de Geest. En waarom zouden wij die simpel klinkende verklaring zomaar terzijde schuiven. Mag de Geest niet meer een klein goddelijk vingertje in de pap hebben? Van mij wel.” Dit is in mijn ogen kenmerkend voor Harris’ visie op het leven: gebruik je Godgegeven talenten ten gunste van je naasten en de wereld.

Vroeg in zijn jeugd wist Harris dat hij priester wilde worden. Hij had dat als kind van een jaar of 7 aan zijn moeder verteld. Aangaande zijn eerste schreden in het kerkelijke schreef hij: “Ik was 7 jaar toen ik mijn eerste communie deed in de Obrechtkerk, hier in Amsterdam. De zusters van de Banstraat hadden ons gedruild, zodat op de hoogtijdag alles vlekkeloos zou verlopen: belletje, stap naar voren, belletje knielen, handen onder het linnen, wachten op de hostie op je tong, belletje: opstaan, belletje stapje terug, belletje: naar je plaats op je knieën en handen voor je ogen. En bidden. Praten met Jezus. Die was in je hartje. Dat hadden de zusters me allemaal verteld. En ik geloofde dat. Hoe het allemaal in zijn werk ging, daar stond ik niet bij stil.

Er was iets van contact. Er was iets van vriendschap. Kinderlijke vriendschap. Ik ben, ondanks alle kinderlijke angsten en zenuwtjes, nóg dankbaar voor die speelse inwijding in dat grote geheim van een vriendschap met Gods Zoon.”

Deze gedragsdrill van de nonnen past Harris eigenlijk niet zo. Want hij wilde doorgaans eigen keuzes maken, niet ingegeven of voorgezegd door anderen. Zelf ontdekken hoe en wat God voor je is. Enige milde spot was hem niet vreemd; daar genoot hij zelfs van.

14 december 2008: “Tijdens het maken van mijn overweging werd ik steeds achtervolgd door een mopje uit mijn lagere schooltijd. Ik moet het toch even kwijt.

Op een nonnenschool vertelt de zuster hoe God hemel en aarde en alles gemaakt heeft. De kinderen luisteren ademloos toe. Dan vraagt de zuster, met de stok wijzend naar een mooie plaat: ‘En: het is geel en zit in een boom. Wat is dat?’

Het blijft stil. De zuster herhaalt de vraag nog eens: ‘en wat zit daar in de boom?’ Dan steekt Moos zijn vinger bedeesd op. ‘En, Moos, vertel is wat dat is.’ Waarop Moos zegt: ‘Ik weet het niet zeker, maar het zal Jezus wel weer zijn!’ ”

Harris begon zijn priesterloopbaan in 1959. Hij had twee motieven om priester te willen worden.

Het eerste motief was God zelf en het tweede motief ‘de mensen.’ “Mijn toekomstplannen hadden met God en met mensen te maken. Wat wist ik toen van God: geen bal natuurlijk. Tenminste niet zoals theologen vonden dat je over God moest denken. Maar als kind voelde ik me safe. Misschien kwam dat omdat ik ooit eens een Bijbelse film had gezien waar God in voorkwam als een lieve oude en grijze man, met baard en dikke sigaar, die, gezeten op een luie wolkfauteuil zijn schepping zat te bekijken en te bewonderen. Maar het kan ook zijn dat ik die film veel later zag wat er toe bijdroeg dat dat oergevoel bevestigd werd. Het is nu 23 april 2023, ongeveer 80 jaar later. Wat is er met die God van mijn kinderjaren in die tussentijd gebeurd? Het is duidelijk: die baard, die luie wolkfauteuil en die dikke sigaar zijn radicaal verdwenen! En daar is niets voor in de plaats gekomen. Of beter, toch wel iets: een intens besef te maken te hebben met een indrukwekkend raadsel, dat me niet loslaat en ver weg is, en waar we eigenlijk geen verstandig woord over kunnen zeggen! Een eindeloos mysterie waar ik gelukkig nooit bang voor ben geweest en nooit bang voor ben gemaakt.” Ziedaar Harris’ drijfveren en inspiratie.

Harris, eenmaal kapelaan, werd geplaatst in een aantal parochies. Dat was toendertijd gebruikelijk: binnen het bisdom werd een plaats toegewezen. Niet overal heeft Harris het naar zijn zin gehad. Ergens in Noord-Holland, ik weet niet meer zeker of het Bovenkarspel was of ‘t Zand, had hij te maken met een pastoor met wie hij geen klik had. Harris vond hem een sarcast, oneerlijk ook. Ze moesten elkaar dus niet en Harris, jong, eigenwijs, hart op de tong, maakte dit wel duidelijk. Dat kwam de sfeer niet ten goede.

Maar in 1965 werd hij kapelaan hier in de Duif. Hij heeft altijd aangenomen dat deze plek, de Duif, een goedmakertje van de bisschop was, voor de tijd dat Harris onder het bewind van een hork werkte.

Van meet af aan was hij hier happy. Hij schreef in mei 2003: “Ik ben van 1965 tot 1968 kapelaan geweest in de Duifparochie. Sommigen van de aanwezigen hebben het meegemaakt en zelfs overleefd. Ze zijn zelfs hun geloof niet verloren, naar het zich laat aanzien.” - Hoezo zelfspot?

Het is ook vanaf 1965 dat ik Harris ken. Ik, misdienaar van 10 jaar, hij kapelaan. Warm en belangstellend. Humor, goedlachs en aandacht voor iedereen. Ik heb thuis nog een oude 8mm-film waarin we Harris zien klussen in een school-

In Memoriam Harris Brautigam

gebouw. De school die toen bij de parochie hoorde en nodig opgeknapt moest worden. Ziet u het voor zich: Harris als midden dertiger? Zware, zwarte jaren-60-bril, zware shaggies draaiend met rijstevloei. Javaanse Jongens, geloof ik.

Na zijn Duifperiode sloeg hij een andere richting in. Het verplichte celibaat ging knellen, want hij vond dat een belofte solitair te leven, niet aansloot bij Gods bedoeling. God beweegt zich immers tussen mensen en in liefde. Wie was 'de Kerk' wel om Gods liefde aan mensen te onthouden vroeg hij zich af. Wie was de kerk om mensen het kostbaarste geschenk van God, te ontzeggen aan diegenen die liefde moeten uitdragen.

Citaat van Harris - 25 mei 2003: "Prima wat Johannes schrijft over God en de liefde. Maar hij kon dat omdat hij aan het einde van de rit was en daarom nu begreep wat liefde was. Prima, dat hij het zo beschrijft, maar ik moet beseffen dat er voor ons nog heel wat voorwerk te verrichten valt, waar misschien wel meerdere levens voor nodig zijn. En dat voorwerk dus begint in het kleine, alsmat weer opnieuw in het kleine. Dat is voor ons de oproep en opdracht van Jezus van Nazareth. Dat is voor ons de uitdaging van alle dag."

Er zou nog verschrikkelijk veel meer gezegd kunnen worden.

- Bijvoorbeeld dat Harris een begenadigd toneelspeler was, mits sprake was van een goed inhoudelijk stuk. Wat is het verschil met kerk en voorgangerschap.

- Bijvoorbeeld dat Harris niet zo lang geleden nog op school bij Vincent, op uitnodiging, ging vertellen over WO II

- Bijvoorbeeld dat Harris graag met zijn Loes bij de Ekklesia was en bij de Duif. Dat ze genoten van echte gesprekken met mensen, graag met een drankje er bij. Liefst gesprekken met diepgang, beschouwend, uitwisselend, filosoferend, vrijuit denkend over God en de wereld. Alsof de richting ons werd ingeschapen.

We mogen dankbaar zijn voor alles wat hij voor ons deed, de wijsheid die hij doorgaf en de inspiratie die we daardoor kregen of behielden.

Ik vond nog een bespiegeling van Harris over Jezus en de tijd van nu, waarin hij eigenlijk zegt: God is niet voor een keertje, niet voor een dag in de week, maar een God die je steeds bij je moet hebben.

Een hele tijd geleden kwam ik een cartoon tegen die getekend was door Kurt Westergaard. Dat was die tekenaar die een paar jaar geleden die cartoons over Mohammed maakte waar de hele Islamwereld razend over was.

Van hem is er ook een tekening van het kruis van Jezus. Er staat boven die tekst INRI, Jesum Nazorem Rex Judearum, maar Jezus hangt zelf niet meer aan het kruis. Hij is er net van afgestapt. Een duidelijke yup. Keurig in het pak. Met een laptop in zijn hand. Hij lijkt weg te lopen. Onder het kruis staat een bordje met de tekst: 'Alleen op Zondag.'

- Commentaar van Harris: "Alsjeblieft: Nee hè, niet alleen op zondag?"

Tot slot: lees ik een gedicht voor dat Harris vertaalde uit het Engels. Een gedicht dat hij kreeg van zijn nicht in Amerika. Misschien een bescheiden knipoog naar de lezing van 1 Korinthe 13 die Colet heeft voorgelezen.

Het is een gedicht om voor ogen te houden. Een soort van advies dat Harris ons meegeeft:

Leef vandaag.

Gisteren is voorbij en morgen is slechts een droombeeld.

*Maar elke dag van vandaag bewust geleefd,
maakt het gisteren tot een droom van geluk.*

En iedere dag van morgen tot een hoopvol visioen.

Pieker niet over het verleden, noch over de toekomst:

Leef vandaag en doe dát goed!

● Henk Kemper